SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 62. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 1, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го КВІТНЯ 1992 Ч. 62. РІК XCIX.

Україна не ввійшла до міжпарляментарної асамблеї

Київ (УНІАР). — Сюди з Алма-Ати повернулася парляментарна делеґація України, очолювана головою Верховної Ради Іваном Плющем, що брала участь у нараді керівників Верховних Рад та парляментів держав СНД. В нарадах не взяли участи представники Молдови і Туркменістану. Азербайджанські парляментаристи були лише спостерігачами.

Учасники наради розглянули п'ять питань, головне з яких — проєкт угоди про створення міжпарляментарної асамблеї. За словами Р. Хазбулатова, з проєкту вилучено ідеї централізації після чого документ став „більш м'яким". Іншої думки дотримувався голова Верховної Ради України І. Плющ, який вимагав змінити назву створеного органу. Україна відмовилась підписати угоду про створення міжпарляментарної асамблеї, вважаючи, що цей орган непотрібний, оскільки існує консультативна нарада на вищому рівні, яка має розглядати документи на рівні комісій і комітетів за участю експертів та фахівців з дальшим розглядом цих законопроєктів у національних парляментах. Україна запропонувала нараду на вищому рівні зробити постійно-діючим органом. Пропозиція підтримки не знайшла.

Угоду про створення міжпарляментарної асамблеї підписали сім учасників зустрічі, без України. Підписано також, уже з участю України, угоду про співпрацю парляментарних комісій та комітетів, про грошово-кредитну політику. Нараду оцінили як продуктивну.

У Києві відбулася конференція націоналістів

Київ (УНІАР). — Тут в суботу і неділю, 28-29-го березня, у приміщенні колишньої Центральної Ради відбулася міжнародна конференція українських націоналістів. Тема конференції — „Український націоналізм — минуле, сучасне, майбутнє".

Конференцію організували Всеукраїнське Братство УПА та Мюнхенський Інститут освітньої політики. Учасники конференції проаналізували генезу та перспективи українського націоналізму, а також виробили рекомендації щодо державного будівництва в Україні, зокрема в галузі внутрішньої, зовнішньої, економічної, соціяльної та військової політики.

З програмовою промовою на конференції виступила голова проводу ОУН Ярослава Стецько. Вона визначила український націоналізм як антипод расизму, колоніялізму, фашизму, комунізму та капіталізму. „Український націоналізм боровся за свободу всіх поневолених народів у колишньому СССР та колишніх сателітних країнах, вимагав повернути права насильно виселиним як кримським татарам, так і північним кавказцям. Нині український націоналізм обстоює права національних меншин в Україні. Ми хотіли б співпрацювати і з росіянами, які виступають за російську державу на російській етнографічній території, проте, не з росіянами-окупантами".

Учасники конференції чимало уваги приділили правничій інформації, пропаґанді, вихованню молоді та Антибільшовицькому Бльокові Народів. Ухвалено резолюції про напрямки і методи діяльности, головне місце в яких приділено розбудові української незалежної соборної держави.

ПОЯВЛЯЮТЬСЯ НОВІ МАТЕРІЯЛИ ПРО НЕВИННІСТЬ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Франкфурт, Німеччина. — Аґентство Ассошіейтед Пресс, газета „Франкфуртер Рудшав", а також в жидівському журналі „Семіт-Таймс", що його видає жидівська громада в Німеччині, знову появились більші й менші формою інформації про справу Івана Дем'янюка, засуд якого на кару смерти розглядає тепер Верховний суд Ізраїля на підставі апеляції внесеної після засуду оборонцем Дем'янюка адовкатом Йораном Шефтелем.

Головний редактор журналу „Семіт-Таймс" Абрам Мельцер закликає Ізраїль звільнити І. Дем'янюка і просить президента З'єднаних Стейтів Америки Джорджа Буша сприяти цьому. Він підкреслює, що ізраїльський суд засудив Дем'янюка на підставі фальшивих документів, приготовлених в ляборатоpіях КҐБ Журнал помістив також опінію в цій справі експерта Дітера Лєнера, який доказує, що посвідка видана на ім'я підсудного є фальшивкою КҐБ, включно з фотографією, яка була приклеєна з іншого документу.

Американський громадянин українського роду І. Дем'янюк, каже Мельцер, був незаконно виданий Ізраїлеві на підставі фальшивих документів і доносів, які щойно тепер, коли відкрились архіви КҐБ, можна було підтвердити. Про сумніви засуду й ідентифікації пишуть також деякі ізраїльські газети.

Отримана копія з каґебівських архівів, тобто свідчення іншого охоронця в концентраційному таборі Треблінка, доказують, що „Іваном Ґрозним" був Іван Марченко, засуджений совєтським судом на кару смерти і був страчений після Другої світової війни. Напередодні закінчення війни І. Марченко зумів втекти з концтабору і якийсь час перебував в партизанських відділах Тіта в Юґославії, але потім, правдоподібно, був зловлений совєтським КҐБ, або виданий юґославськими комуністичними чинниками.

Про справу І. Дем'янюка пишуть тепер багато німецькі газети, а також деякі короткі згадки появляються в американській пресі, між ними в „Нюз Гералд" з 25-го березня цього року.

ДИСКУСІЯ В НТШ

Ню Йорк. — Середовище Української Головної Визвольної Ради з нагоди чергової конференції влаштовує дискусійний вечір на тему „Аналіза й оцінки сучасного становища в Україні". Про організовані політичні сили України доповідатиме д-р Анатоль Камінський, проф. Василь Маркусь — про принципи і шляхи закордонної політики України, проф. Іван Коропецький — про політично-соціологічно-економічний модель України. Коментатори вечора — проф. Мирослав Лабунька і проф. Тарас Гунчак. Відбудеться дискусія із залі. Вечір відбудеться у суботу, 4-го квітня, о год. 5:30 вечора у домі НТШ, 63 Четверта авеню між 9-ою і 10-ою вулицями в Ню Йорку.

У Ню Гейвені помер д-р М. Снігурович

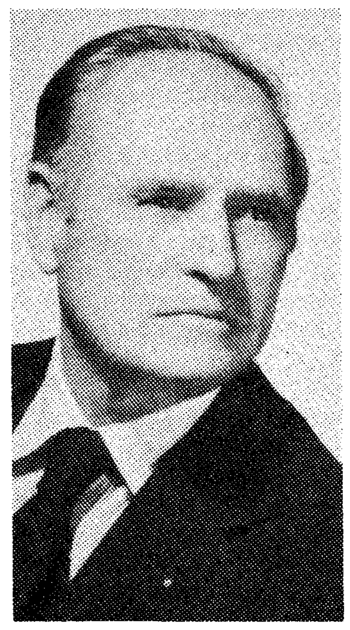

Св. п. М. Снігурович

Ню Гейвен, Конн. — В неділю, 29-го березня 1992 року, тут помер після тяжкої хвороби відомий політичний, громадський, союзовий і спортовий діяч, активний довголітній голова Округи УНС в Новій Англії, кількакратний делеґат на Конвенції УНС, віцепрезидент УККА, член багатьох інших громадських організацій, дописувач до українських газет, в тому числі до „Свободи", св. п. д-р Михайло Снігурович.

М. Снігурович народився в Києві 27-го вересня 1915 року в родині Михайла і Меланії (Ставничої). Студіював у Львові юридичні науки. Закінчив студії в Українському Вільному Університеті в Празі в 1942 році. Після закінчення студій повернувся назад в Україну і там від половини 1942 до 1944 року був посадником Чорткова. Вийшовши на еміґрацію, був активний в 1946-50 у відомій організації ІМКА-ІВКА, а переїхавши до ЗСА включився у вир українського зорганізованого життя, зокрема активно працював в Українському Конґресовому Комітеті Америки на різних постах, в Українському Народному Союзі, УСЦАК та інших.

Св. п. М. Снігурович належав до категорії осіб думки і чину. Він ніколи не „спочивав на лаврах", не зважаючи на труднощі, здоров'я, вік. Доказом цього була його активність у згаданих організаціях майже до кінця свого життя.

Похоронна Служба Божа буде правитись в церкві св. Михаїла в Ню Гейвені, в п'ятницю, 3-го квітня ц.р., о год. 9-ій рано, потім домовина з тлінними останками буде перевезена на український католицький цвинтар св. Духа в Гемтонбурґу, Н. Й.

У жалобі залишись дружина Марія, діти Марія-Зореслава і Михайло мол. та дальша родина, а також велика союзова громада.

Б. Єльцин просить народ підтримати реформи

Москва. — Президент Росії Боріс Єльцин, який побував у підмосковному аґропромисловому комплексі „Інтерфарм", звернувся до народу з просьбою підтримати його і пояснив, чому він притримується курсу, що веде до ринкових реформ. Він сказав, що якщо Росія здасться в цей тяжкий для неї момент і відмовиться від ринкових змін, то вона опиниться у безвихідному становищі. Єльцин відпочивав на Чорному морі і тількищо повернувся з вакацій. Він зустрівся цими днями з російськими законодавцями, представниками реформаторського крила і поміркованими, намагаючись заручитися їхньою підтримкою на з'їзді народних депутатів Росії, що відкривається 6-го квітня.

Популярність російського президента різко падає. Це показало опитування, підсумки якого були надруковані недавно у „Российской Ґазєтє". На запитання „Чи вважаєте, що російський президент добре справляється зі своєю працею", лише 10.4 відсотка опитаних відповіли „так" (минулого разу з цим погодилися 32.9 відс.). Вважають, що популярність єльцинських реформ і самого голови держави підірвала політика кабінету Єґора Ґайдара, яка привела до різкого зростання цін.

З нападами на ґайдаровські реформи виступав раніше віцепрезидент Алєксандер Руцькой, якого Єльцин взяв зі собою в поїздку по Підмосков'ї, мабуть, щоб продемонструвати їх єдність напередодні з'їзду народних депутатів Росії. На Руцького також покладена відповідальність за реформи у сільському господарстві.

Єльцин підтвердив, що він і далі є прихильником приватизації у сільському господарстві і висловився за продаж землі приватним особам, в тому числі чужинцям. Він високо оцінив досягнення комплексу „Інтерфарм", який став на шлях ринкових перетворень і встановив ділові контакти з західніми фірмами.

УКРАЇНА І РОСІЯ ДАЛІ ЗМАГАЮТЬСЯ ЗА ЧОРНОМОРСЬКУ ФЛЬОТУ І КРИМ

Ню Йорк. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймсу" Селестіне Болен, інформуючи у числі з 31-го березня про дальший змаг України з Росією за розподіл чорноморської фльоти, принайменше тієї, яка стаціонує на території України каже, що бій властиво ведеться за півострів Крим і доступ до Чорного моря без якого, Росія не могла б в майбутньому повністю здійснювати своїх імперіялістичних плянів, яких вона офіційно ніколи не зрікалась.

Обидві держави, зглядно їхні представники, признаються, що боротьба за Чорне море і чорноморську фльоту має глибоке історичне значення. Йдеться про контролю над півостровом, більшість населення якого тимчасово творять росіяни, зумисно навезені в Крим, щоб його не тільки сколонізувати, але також, щоб заповнити місце вивезених на Сибір режимом Сталіна татарів та загородити їм можливість повороту на корінні землі.

Не зважаючи на більшість російського населення, Крим проголосував в референдумі 1-го грудня 1991 року за територіяльну приналежність до України і підтримав акт незалежности України, але коли розпалились пристрасті і відкрита боротьба за розподіл чорноморської фльоти, а росіяни розпочали вести пропаґандивну кампанію проти президента Леоніда Кравчука і „неоправданих притенсій" України до чорноморської фльоти, ситуація в Криму змінилась, пропаґандисти посилили антаґоністичну кампанію, а коли старшини і вояки фльоти почали приймати присягу на вірність Україні, а російські, в більшості шовіністичні й імперсько наставлені генерали типу адмірала Ігоря Касатанова зайняли антиукраїнську позицію і шиканували заприсяжених, боротьба набрала глибших і ширших розмірів.

Кореспондент Болен згадує також про велике значення Криму для росіян, бо, мовляв, там перебував Пушкін, Чехов, цар Ніколай II і совєтський останній диктатор Міхаїл Ґорбачов. Він ні словом не згадує, або може не знає, про історичну вартість для України Чорного моря і принаймні частинного доступу до морської фльоти, не для використання її проти інших держав, а для оборони і підкреслення своєї незалежности.

Західні кореспонденти і взагалі засоби масової інформації тенденційно приховують й те, що російський генералітет зумисно переслідує тих старшин і моряків, які склали присягу на вірність Україні, а таких у чорноморській фльоті є тисячі. Олександер Плашашніков, голова об'єднання українських офіцерів у Севастополі заявив, що він і йому подібні вважають, що частина фльоти повинна перейти під командування міністерства оборони України. Росіяни однак, а зокрема І. Касатанов, кажуть, що вся чорноморська фльота належить до стратегічних військ коммонвелту, дуже улюбленої назви для російських імперіялістів, бо під цією назвою вони на овиді бачуть відновлення імперії в новій формі.

Покищо президент України Л. Кравчук твердо обороняє оправдані вимоги України і свого часу вимагав навіть від Боріса Єльцина, щоб він звільнив І. Касатанова, але „крук крукові ока не видовбе". Боротьба за чорноморську фльоту і розподіл майна колишньої диявольської совєтської імперії іде далі з деякими успіхами для України і моральною підтримкою власного народу і заприязнених закордонних держав.

З'ЇЗД СЕНЬЙОРІВ УНС

Ню Йорк. (В. Б.). — Управа Сеньйорів УНС пригадує своїм членам, що цьогорічний з'їзд відбудеться на Союзівці в днях 14-го до 19-го червня. Проситься бажаючих взяти участь у з'їзді зголошуватися на адресу Союзівки, залучуючи завдаток в сумі 25 дол. З уваги на зріст цін оплата за перебування на Союзівці виноситиме 183 дол. від особи, в чому включений податок і обслуга. Зголошення слід слати на адресу: Ukrainian National Association Estate, Foordmore Rd., Kerhonkson N.Y, 12446.

Опубліковано працю С. Гринюк про українців південносхідньої Галичини

Едмонтон.— Цього року, коли в Канаді відзначають століття приїзду перших українців до Канади, Видавництво Канадського Інституту Українських Студій випустило 299-сторінкову книжку в твердій обгортці англійською мовою д-р Стелли Гринюк, професора історичних наук Манітобського університету — „Peasants with Promise: Ukrainians in Southern Galicia, 1880-1900" („Перспективні селяни. Українці південносхідньої Галичини в 1880-1900 роках").

Твір С. Гринюк — це перша монографія, в якій подано розгляд соціяльної історії реґіону, з якого то виеміґрувало багато українців, що відтак поселилися серед канадських прерій на переломі століть. Д-р С. Гринюк докладно вивчила сільський побут південносхідньої Галичини на підставі не лише давніх, але нових джерел, вивчила освіту й сільське господарство, вплив таких товариств як „Просвіта", розвиток мережі транспорту тощо ще в останніх двадцятьох роках XIX сторіччя. Авторка цієї монографії доказує, що українці, які поселилися в Канаді були насправді „перспективними" селянами.

У праці цій багато фотогфарій і відбиток з тогочасних газет. Книжку цю можна набути в ціні 34 дол. 35 центів (товаро-обслуговий податок не враховано) у В-ві Канадського Інституту Українських Студій або в його представників Canada—CIUS Press, 352 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Canada, ABT6G 2E8, Canada; United States — Ukrainian Academic Press, 6931 South Yosemite, Englewood, Colo 80112

Всі прагнуть інформації

Підприємець з Полтави В. Гапон під час відвідин редакції „Свободи".

Джерзі Ситі, Н.Дж. (П. Часто). — Приїхав з Полтави молодий підприємець. Енергійний, відвертий і дуже вимогливий. Тут читач, мабуть, хоче дізнатися: вимогливий — до кого? Ну звичайно, що до інших. З цього всі молоді починають. І тільки з роками приходить самовимогливість, самодисципліна. Це скрізь так, особливо в сьогоднішній Україні, де зелена парость спрагло, нетерпляче пробивається крізь кам'яну кору комуністичних заборон, намагаючись глибше закорінитися, вище піднятися до сонця і ширше відкрити довколишній світ. Зокрема американський.

Відкриття американського світу колишніми підсовєтськими громадянами перейшло через три фази. В першій усе, що є в Америці, оголошувалося найгіршим. В другій — навпаки: все американське — найкраще. І лише в третій, що утверджується у висліді взаємних контактів, визріває усвідомлення, що тут є багато вартісного, гідного наслідування, і є також чимало необов'язкового.

Але вернімося до нашого гостя. Отже, чому ж у голосі молодого полтавського підприємця Віталія Гапона вчувається якесь ніби розчарування? Які двері йому не відчинилися?

„У тому й річ, що заздалегідь я не знав, у які двері стукати. А часу нема, Україна чекає від нас руху, дії, яка давала б якнайшвидший і якнайпозитивніший вислід. Я думав, що ось приїду — і тієї ж хвилини спалахне табльо з необхідною інформацією й відразу з'ясується, ким можу зацікавитися я і хто може зацікавитися мною. Нічого подібного не сталося. Зв'язки встановлюються навпомацки, залежать від щасливого випадку, і хоч такі щасливі випадки не обійшли й мене, бо серед українців Америки зустрів надзвичайно доброзичливих, шляхетних, високоосвічених людей, все ж мене здивувала відсутність якогось єдиного бюра чи координаційного центру для допомоги молодим бизнесменам з України. Вже в чому-чому, а в існуванні земляцтва полтавчан я не сумнівався. Виявилося, що й його нема".

Що на це можна сказати? Мусимо згодитися. Ділянка, в якій працює Віталій, — архітектура, проєктування, будівництво — є справді важливою для українського господарського життя, яке треба невідкладно піднімати з руїни. Віталій Гапон є одним з ініціяторів створення асоціяції підприємців „Полтава-Відродження", статут якої передбачає залучення та розподіл інвестицій, фінансування бу-

(Закінчення на стор. 3)

У СВІТІ

ДЕРЖАВНИЙ МІНІСТЕР закордонних справ Індії Фалейро заявив у парляменті, що Індія не поступиться тискові і не підпише договір про нерозповсюдження ядерної зброї. Він відкинув також можливість зацікавлення Індії в запропонованих Пакістаном п'ятисторонніх консультаціях з участю ЗСА, КНР і Росії в питаннях нерозповсюдження ядерної зброї в Південній Азії.

ПОЛЬСЬКА „ГАЗЕТА ВИБОРЧА" вмістила інтерв'ю з командуючим Північною групою військ Співдружности Незалежних Держав генерал- полковником Віктором Дубініним. Він авторитетно підтвердив те, про що здогадувалися політичні спостерігачі на Заході: якби генерал Ярузельський не ввів воєнного стану 13-го грудня 1981 року, то вже 14-го грудня совєтські дивізії розпочали б вторгнення в Польщу — за чехо-словацьким сценарієм. „Все було готово. Військо Польське було б невтралізоване, воно не мало б шансів на активний опір", — сказав В. Дубінін.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Японії Ватанабе заявив у парляменті, що Японія не плянує відмовлятися від договору безпеки з ЗСА, не зважаючи на те, що „епоха холодної війни нібито завершилася".

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ Білорусі відмовило в реєстрації партії комуністів Білорусі з тієї причини, що її підставові документи нічим не відрізняються від статуту і програми колишньої комуністичної партії Білорусі.

В АМЕРИЦІ

МИНУЛОЇ НЕДІЛІ СПІКЕР Палати Репрезентантів Томас Фолі заперечив поголоски про те, що вищі урядники Палати Репрезентантів старалися перешкодити поліції Капітолю розслідити можливі шахрайства у поштовому уряді Палати Репрезентантів. Виступаючи на телевізійній програмі мережі Сі-Бі-Ес „Віч на віч з народом" він сказав „ми старалися кооперувати на кожному кроці" з тими, які перевіряли цю справу.

АНАЛІТИКИ СТВЕРДИЛИ, ЩО схвалений у 1988 році закон для поліпшення життєвого рівня потребуючих громадян ЗСА, не виправдав своїх сподівань, хоч серед його ентузіястів були такі світочі, як сенатор Патрик Мойниген, демократ з нюйоркського стейту. Він і був одним з тих, що всеціло підтримували схвалення того закону, заявляючи, що він внесе революційні зміни в загальну систему допомоги потребуючим. Сьогодні дослідники системи доказують, що згаданий закон вправді поширив можливості отримання допомоги, одначе не зумів елімінувати залежности цілих родин, які з покоління в покоління отримують державну допомогу і не зумів навчити їх бути самовистачальними.

ЗМАГАННЯ ДЕМОКРАТИЧНИХ кандидатів за номінацію своєї партії у президентських виборах у принципі звузилися до двох кандидатів, колишніх губернаторів Едмунда Бравна з Каліфорнії та Билла Клінтона з Аркенсо. Обидва кандидати посилили свої зусилля, щоби переконати виборців, що їх пропозиції змін чи поліпшень є найкращими, але беручи під увагу висліди опитів серед мешканців країни, то багато осіб висловлюється за тим, що раді б мати інших кандидатів. Спостерігачі і дослідники політичної передвиборчої арени твердять, що у своїх змаганнях очорнити один одного обидва кандидати втрачають довір'я виборців. І так найновішою колодою під ноги Б. Клінтона кинено його переступлення закону про вживання маріхуани, до чого він сам признався.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Редукція збройних сил Америки

Військова політика Америки кількакратно змінювалася у цьому сторіччі. Америка не хотіла встрявати у внутрішні справи Европи і Вудро Вілсон, президент і професор права у Принстонському університеті кандидував на президента ЗСА під гаслом невтральности супроти Першої світової війни, яка вже шаліла в Европі. Тільки неспровокована атака німецького підводного човна проти американських кораблів спонукала Америку приступити до тієї війни.

Вудро Вілсон не орієнтувався у національних відносинах в Европі і його „14 пунктів", якими нахваляється Демократична партія Вілсона, насправді започаткували нові воєнні конфлікти, бо вони признавали право державного самовизначення тільки чехам і полякам. Чеський політичний еміґрант в Америці професор Тома Масарик і польський політичний еміґрант музика дипломат Ігнаци Падеревський були відомі Вілсонові і це було щастя Чехії і Польщі та нещастя Західньої України, Хорватії і Словенії. На версальській конференції 1919 року французький прем'єр Клемансо продиктував — із згодою від Вілсона — такі драконські мирові санкції переможеній Німеччині, що в реакції до того народився німецький націонал-соціялізм Адольфа Гітлера.

Вудро Вілсон і все американське суспільство вважали, що версальський мировий договір запевнив світові мир на тисячу років. Тому в Америці проголошено після Першої світової війни повну демобілізацію. Несподівана атака японського летунства на зосереджену у пристані Перл Гарбор американську військову фльоту 6-го грудня 1941 року втягнула Америку також у Другу світову війну. Велетенський промисловий і людський потенціял Америки дозволив їй відбудувати всі роди своєї збройної сили та виграти війну на обох фронтах — проти Німеччини й Італії в Европі та проти Японії на Тихому океані. І знову Америка зараз же після Потсдамського мирного договору у 1945 році проголосила повну демобілізацію. І знову дуже швидко побачила свою кардинальну помилку, бо совєтський союзник, якого Америка вирятувала своїми грішми та всілякими масовими доставами під Сталінградом — через ніч із союзника став ворогом.

Настав період холодної війни, перегони у зброєнні між Заходом, зокрема ЗСА і СССР. У 1949 році засновано західній бльок проти СССР — НАТО. Вже на наших очах, за президентури Роналда Реґена і Джорджа Буша — велися переговори спершу про обмеження різних родів збройних сил, згодом, про їх редукцію. Провал комунізму і заведення комунізмом економіки СССР над берег пропасти поклали реальніший кінець холодної війни, аніж тріюмфальні заяви Міхаїла Ґорбачова і Джорджа Буша. Настала знову міжнародна ситуація, яка диктує нову зміну військової політики.

Напротязі останніх трьох літ кожного року Конґрес з своєю демократичною більшістю наполягає на Буша, щоб зменшувати військовий бюджет в ім'я редукції астрономічного бюджетового дефіциту. Тільки коротке затишшя запанувало у тій справі, коли війна проти Іраку породила хвилю великого патріотизму в усьому американському суспільстві. Тепер — це вже забулося. І тепер Уряд Буша зробив несподіванку Конґресові: зголосив такі радикальні редукції військових баз в сухопутній армії і національній Ґвардії, що залунали голоси, чи це не виборчий трюк Буша і його Республіканської партії. Але секретар оборони Ричард Чейні одверто заявив, що у теперішній міжнародній ситуації Америка просто „не потребує" цієї збройної сили, яку потребувала рік-два тому.

У тому самому дусі, наводячи масу дат, цифер і фактів, промовляв генерал Коллін Повелл, голова шефів об'єднаних штабів. Всі ті запропоновані редукції мають заощадити Америці 20 більйонів дол. напротязі п'яти літ. Але водночас на нові сотні тисяч зросте число безробітних. Перестануть діяти сотні великих фабрик, варстатів і підприємств, що працюють для війська. Редукцію збройної сили боляче відчують різні стейти і міста і тому сенатори й конґресмени з тих стейтів зняли крик.

Схід Европи, включно з Росією перестав бути, покищо, грізним. Зате Близький, Середній і Далекий Схід стали грізніші — тамошні диктаторчики набрали амбіції бути власниками ядрової зброї, сухопутний Китай почав постачати зброю і Сирії і Лібії. Чи не повториться історія, що надто поквапно Америка редукує свої збройні сили?!

Микола Руденко

ТЯЖКА ТИ, ШАПКО МОНОМАХА

I

Ось вона й скінчилася — перша зима, що підняла з небуття українську самостійну державу. Зима була незвичайна не лише з боку історичного — не менш дивовижною була вона з боку кліматичного. Подумати тільки, температура плюсова і за Цельсієм стояла у Москві, Києві й Ташкенті одночасно. Явище небувале і це тривало не день або тиждень, а мало не всю зиму. Фактично зими й не було. На величезних просторах Евро-Азії панувала шестимісячна осінь, як це інколи трапляється над Гадсоном. Ніби й справді небесне променеве воїнство опанувало землею колишнього Совєтського Союзу, аби надати йому інших державних форм. І від самої присутности на землі безлічі астральних організмів звична тут зима з глибокими снігами й худерлицями стала неможлива. Але ж постає питання: чи подбають небесні сили про рясні травневі дощі, аби компенсувати відсутність снігової вологи в ґрунті? Подай нам допомогу, ласкавий Боже! Вона ж бо нині потрібна Україні, як ніколи раніше.

Важко було передбачити велетенські трудноші, які одразу ж виникли на шляху української самостійної держави. Мабуть, сіямських близнюків за допомогою хірургічної операції зробити самостійними суб'єктами легше, ніж колишні совєтські республіки — у сіямців від народження більше самостійности. Совєтські ж республіки пляномірно формувалися в такий спосіб, аби жодна з них не могла жити самостійно. Це була глибоко продумана програма — і вона нині породжує згубні наслідки. Нині в Україні самостійно важко виготовити навіть сокиру, не кажучи про комбайн, трактор або вантажівку. І що з особливою силою вдарило всі народи і колишні республіки, так це закладений у підвалини совєтської економіки тотальний монополізм. Нині доводиться зупиняти десятки заводів, щоб закласти в їхню діяльність іншу програму. І вельми часто виходить так, що побудувати заново було б дешевше й легше, ніж перебудувати отримане в спадок.

Винятково тяжкою справою виявилася так звана конверсія — тобто перетворення військової промисловости на цивільну. Дитяча забавка не схожа на бойову ґранату, як і трактор не схожий на танк. А є ще ракети різних кляс і калібрів, які не виростають на вічно зелених кущах так, як бананові ґрона — їх виробляє фантастична індустрія, велична і водночас злочинна за самою своєю суттю. Військовий індустріяльний комплекс становив 40 відсотків виробничих потужностей — це важко навіть уявити. Щось має лишитися — ну, скажімо, 10 відсотків (а може й менше) за оборонним комплексом, решта мусить бути переведено на випуск товарів широкого попиту. Але ж як це важко здійснити!.

Неймовірно ускладнює всі ці проблеми відсутність на Україні таких енерґоносіїв, як газ і нафта. Резерви вугілля також вичерпуються. Ми звикли змалку твердити: Україна має все, що необхідне для самостійної держави. Вчора — це й справді було так, а сьогодні з усіх природних багатств нам лишилися хіба-що не до кінця зруйновані чорноземи. Газ і нафту висмоктала ненажерна імперська утроба, прекрасні карпатські ліси вирубано за наказом Москви, аби там не гніздилися національно-визвольні загони. Донбас протягом усіх семи совєтських десятиліть був всесоюзною кочегаркою, а нині там лишилися тонкі прошарки вугілля, та й ті на великих глибинах. Навіть криворізька залізна руда вичерпується. Щождо українського золота, то його розвідані родовища здатні забезпечити видобуток по тонні на рік, а це невелике багатство.

Продовження буде.

Юліян Кордіяк

КЛК — на різних етапах

„Думка про створення товариського осередку карпатських лещатарів давно блукала гірськими схилами, знайомлячи людей один з одним у чергах на витяги, на лавах електрички чи навіть у снігових заметах. І ось у вересні 1989 року гурт молодих львів'ян, об'єднаних прагненням гір, лещат та всього, що з ним пов'язане, відродив існуючий колись у Львові Карпатський Лещетарський Клюб (КЛК). Знайдений у скрині чиєсь бабусі статут зразка 1935 року ліг у основу нового. Головою клюбу обрано молодого львівського архітектора Ореста Антонюка. Перші поради Орест отримав від Юрія Попеля, президента КЛК Америки.

А вже за місяць смугастий синьо-жовтий-білий прапор КЛК майорів на верхівці Попа Івана, започаткувавши хронологію лещатарських сходжень. З-за хмар додолу лунало „Ще не вмерла Україна...", а карпатські лещатарі пізнали таїнство єднання душ".

Такий вступ наведено у програмі Всеукраїнських лещатарських змагань, що відбулися у карпатському спортивному осередку в Тисовці. Попередні, перші змагання, пройшли минулої зими у Славську.

Як стверджують місцеві мешканці, Тисовець, що пережив чимало гучних спортовних подій, такої ще не бачив і залишився захопленим. Невдовзі свідками свята стали тисячі телеглядачів.

Учасники, вони ж і організатори змагань, судді та глядачі — з'їхалися з усієї України та з-за кордону. Два дні знайомства і дозвілля, підготови до змагань, ще два дні запеклих і по-справжньому масових змагань, а на завершення програми — барвисте, яскраве, в національно-спортивних тонах ґрандіозне „шов": карпатські лещатарські забави за участю всіх бажаючих, а точніше кажучи вміючих, бо те, що виробляли юні лещатарі на схилі, до снаги лише сміливим і вправним.

— А саме такими мусять бути члени нашого Карпатського лещатарського клюбу — каже його новий президент Юрко Косарчин, інженер за фахом, ентузіяст гірських лиж.

Рада КЛК вирішила провести змагання у Тисовці у шести категоріях — розділивши всіх за віком та рівнем спортивної майстерности (правда, забули про малюків, які лиш збоку захоплено спостерігали за „дійством"), тож і нагороджених було чимало.

Киянка Стася Єсипчук (клюб „Клюар") була кращою двічі — в сляломі та великому сляломі. Відзначились також Ліля Когут зі Славська, Галя Коляса (Студентське братство, львів'янки — Ольга Дубиняк, Олена Гронська, Оксана Караванська.

Здіймалися на п'єдестал пошани, дбайливо виліплений зі снігу, також Василь Шпег (Сколє), кияни Дмитро Єсипчук і Андрій Дядюша, львів'яни Мирослав Павлюк, Ярослав Ільків, Орест Дубиняк. Однак всіх перевершив майстерністю 32-річний Петро Кобзяр, гість із ЗСА. Його визнано абсолютним переможцем змагань в Тисовці. Гарні вази із гутного шкла помандрують тепер з Петром до невеликого містечка Гантер Н. Й., що сховався в горах на півночі стейту Ню Йорк, де знаходиться знайома всій українській діяспорі спортово-рекреаційна оселя „Кобзярівка", успадкована Петром від батька. Володимир Кобзяр був колись знаменитим форвардом футбольного клюбу „Україна" у Львові і „Русі" в Ужгороді, активістом національного спортового руху. Його добре пам'ятають прихильники спорту.

Признавшись, що не є найкращим лещатарем у діяспорі, Петро зазначив, що він та його друзі охоче допомогли б становленню українських дружин, їх підготові до наступної Олімпіяди. Про можливі шляхи такого співробітництва відбулася розмова гостей з Америки у Львівському Обласному Спортовому Комітеті з віцепрезидентом Національного Олімпійського Комітету (НОК) України Мирославом Герциком. Сьогодні така взаємодопомога, й не лише у спорті, потрібна обом сторонам.

Крім Тисовця, гості побували у Славську. Віддаючи належне красі Карпат, зручности тутешніх схилів, величі споруд, наші нові друзі водночас відзначили (без докору, звичайно) явну безгосподарність, невміння розпорядитися цим величезним природним багатством, незрозумілою байдужістю адміністрації.

Скажімо, база в Тисовці — відома, як колишній філіял ЦСКА, як і усі організації союзного підпорядкування, перейшла під юрисдикцію України. Спеціяльна комісія на чолі з головою новоствореного спорткомітету міністерства оборони України Валерієм Погорєловим, побувши у Тисовці, з'ясувала наявність матеріяльних цінностей та основних засобів на суму близько 70 млн. крб. (в старих цінах — 90-ті роки), що перейшли до нових господарів. У штаті бази — пів-

(Закінчення на стор. 3)

Володимир Яців

КРИЗОВЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПОЛОЖЕННЯ У СХІДНІЙ ЕВРОПІ

I

В останньому часі на шпальтах західніх газет, рідко появляються статті про положення господарське, як також внутрішньо-політичне в країнах Східньої Европи. Однак, це не означає, що Захід не цікавиться проблемами господарськими і політичними цих країн, які починають з великими трудностями переходити на ринкову господарку у своїх країнах. Новини з цих країн спеціяльно коментовані у зв'язку з революційними економічними потягненнями в цих окремих східньоевропейських країнах. Вони подають інформації про господарське положення кожної країни, яка знайшлася у катастрофічному стані, і яка старається стати членом европейської спільноти, щоб при її допомозі перейти на ринкову господарку, і вийти з цієї економічної кризи.

Починаючи вже в березні цього року Польща, Чехо-Словаччина і Мадярщина будуть мати збільшений забезпечений вступ і знижені тарифи на деякі їхні вітальні товари, їхнього експорту. Таке потягнення, після двох років упадку цього бльоку, і двох роках стримування реформ на відтинку господарському, є перемогою реформ в цих країнах Східньої Европи. На підставі статистичних даних можна ствердити, що ці країни зробили проґрес на господарському відтинку, в порівнянні до Румунії, Болгарії і Албанії, які стараються розв'язати внутрішньо-політичні і господарські проблеми у своїх країнах.

Не треба забувати, що всі ці східньоевропейські країни мають спільні проблеми, які проявляються на відтинку господарському, а це зменшення продовольчих товарів, і зниження життєвого рівня, як наслідок зменшення приходів споживача, і збільшення цін на товари першої потреби. В такому положенні процес переходу із адміністративно централізованої економіки, на вільну ринкову стається більше дразливим, і тому може причинитися до постання соціяльних рухів, неприятливих економічному відродженню країни, яка стала на дорогу демократизації.

Польща, одна з перших східньоевропейських держав, почала сповільнювати програму приватизації, зосередивши свою господарську політику на індустріяльний відтинок, щоб втримати при житті державні підприємства, які у зв'язку з переходом на ринкову систему, знайшлися в катастрофічно-кризовому положенні. Польща має свої внутрішньо-політичні проблеми, які до певної міри стримують реформи. На таку ситуацію вказують висліди з останніх парляментарних виборів, які не дали одній чи другій політичній партії відповідну кількість мандатів, щоб можна було б вибрати прем'єра уряду і скомплектувати уряд. Така внутрішньо-політична ситуація неґативно впливає на економіку країни, стримуючи перехід на ринкову систему, і таким чином продовжує і поглиблює господарську кризу.

Нині Польща переживає глибоку господарську кризу. Вона була першою східньоевропейською державою, що започаткувала цей визвольний рух головно на внутрішньо-політичному і економічному відтинках. Цей рух поширений у суспільстві, може бути поштовхом до подібних змін у напрямних в політиці в Східній Европі, як теж в колишніх республіках Совєтського Союзу. Останній виступ президента Валенси на конференції европейської спільноти в Штрасбурзі, можна сказати, не допомагає ліквідації кризи, а навпаки може її продовжувати. Валенса не завагався сказати на цій конференції, що Захід робить бізнес на польській господарській революції. На його думку, Захід повинен дати допомогу в організуванні економіки на нових засадах і не бути причиною до внутрішнього ринку.

Згідно з твердженням деяких дипломатів Заходу, більші закордонні капіталовклади в Польщі, розпорядженням нового уряду — заморожені. Такі потягнення на відтинку господарської політики уряду не сприяють країні вийти з кризи, а навпаки стримують перехід на ринкову систему господарювання. В порівнянні з іншими східньоевропейськими країнами, Польща стала загадковою державою, коли звернемо нашу увагу на закордонні капіталовклади у великому розмірі. Польське патріотичне суспільство уважає, що такі капіталовкладення — це продаж країни чужоземному капіталові, і тому воно противиться таким економічним потягненням уряду.

Безробіття у Чехо-Словаччині прикоротило критику реформ, у якій оскаржувалося уряд в тому, що впроваджені зміни на господарському відтинку не на часі, та що вони були, і є далі болючими для громадян. Такі арґументи дуже сильні в перепроваджувані змін в системі, і можуть сповільнити запляновані реформи в окремих східньоевропейських країнах. Правдоподібно ці арґументи були причиною у сповільненні приватизації у Польщі, яка старається різними потягненнями на політичному і господарському відтинках вийти з цієї хронічної господарської кризи. Треба підкреслити, що незважаючи на ці домагання у переведенні реформ, організація для економічної кооперації і розвитку винесла похвалу Празі, за помітний проґрес в напрямку ринкової господарки, однак цей проґрес може бути стриманий, коли далі буде продовжуватись напруження між цими двома народами Чехо-Словацької республіки. На ці неґативні факти звертають свою увагу критики приспішеного переходу на ринкову економіку, як теж знатоки східньоевропейських відносин.

Закінчення буде.

Оксана Сон

ЛЮБИНА УКРАЇНА

II

В тілі озивалася втома від виставки в Дітройті. Початок був прекрасним. Чудово організована виставка дала наснагу і сили на ще дві тури. З приємністю згадує малярка той час. Тематика — морально важка — „П'ята річниця Чорнобильської трагедії", але, щодо організації, — заслуговує найвищого ступеня похвали. Вона була розрахована на глядача не тільки українського, на американського. Вимогливого, думаючого, сприймаючого. „Таких виставок можна тільки бажати, якось зауважила Люба, — вони заохочують до праці, а це для нас — головне".

...Середину зайняв Львів, а ще — картин очікували в Івано-Франківському на „Імпрезу". І все це за нецілих чотири місяці. Переживання, праця, знову емоції і знову небуденний труд, після напруженої праці в знаменитій косметичній компанії „Есте Ловдер", якій Люба Мазяр присвятила 10 років.

... Насичений політичиними подіями Львів щиро вітав мистецьке свято. І навіть за щоденними турботами та проблемами львів'яни не втратили почуття прекрасного. Залі Національного Музею, Картинної ґалерії заповнив людський потік. Люди йшли назустріч з прекрасним, йшли на оглядини не тільки „місцевих" творів, але ними керувало почуття цікавости — що малюють в ЗСА, Канаді, Франції чи далекій Австралії. Важко розібратися в людських почуттях, але назагал вони чудові та благородні, шляхетні, коли людина зближується з величним, прекрасним, що, власне, й вартісне, бо воно — найвище — воно духовне, багате. Особисто мені не поталанило відвідати виставку. Знаю про неї лише з листів рідних та друзів, але описи настільки яскраві, що в уяві вирисувався повний образ її атмосфери.

„Виставка, мов весняний вітер, розбуджує від монотонної дійсности, збуджує уяву, викликає гаму емоцій. Вона як весняна вода, що дістала поживу з талих снігів, продовжує вир. Думала, що за щоденними турботами зчерствіла духовно, та тільки ступили на поріг — ніби лід з душі осунувся, прийшла душевна рівновага". Ось де сила мистецтва, його чар. „Все, що виставлене для огляду — будить життя, змушує замислитися, але поряд з тим — на душі легко...", — ділилася враженнями сестра Галя. „Особливі слова про Любині картини — це щось надзвичайне, я, на жаль, мало розуміюся на мистецтві, але в них захована дивна сила. Вони і заспокоюють, і рівночасно дають життєвий імпульс, від них набираєшся нових сил на дальшу життєву боротьбу, оновлюєшся духовно...".

Я довго роздумувала над цими рядками, знала глибину їх щирости, бо сама відчувала трепет, коли оглядала значно більшу колекцію як у власному домі малярки, так у численних ошатних українських домівках, що чудово прикрашають стіни, створюють домашній, родинний затишок, куди „приходять". Не належу до критиків, лише передаю те, чим наповнюється серце кожної людини, яка здатна відчувати красу, милуватися в тій неповторній чарівності, яку дарує прекрасний світ мистецьких образів Люби Мазяр.

Її герої — прості українські люди, що замилувані в свій рідний край, в його співучі ріки, багаті збіжжям поля, горді скелі Карпат. Основним мотивом є праця, що робить людину досконалішою, витонченішою в її почуттях. Впадають у вічі сильні працьовиті руки — це її ніжні, але невтомні руки, яким однаково підкоряється і претенсійний пензель, і важкий молот. Для неї нема нічого неможливого, нічого нездійсненого. Воно було, є, або неодмінно буде. Капризна Муза не зраджує Любиного товариства, інколи — вередує, але не цурається. Трошки погніваються, але залишаються приятельками. Можна від щирости побажати, щоб так було завжди.

Коли на життєвому шляху відбувається цікава зустріч, як правило, повертаєшся у той час думками, заглядаєш у скарбничку минулого, поринаєш у спогад. В моїй пам'яті оживає одна деталь. Ще будучи на Україні, на Різдво приятелі прислали картку. Гуцульський мотив, маленький Ісус, пастирі, перша вечірня зіронька. Простенький мотив, але від нього віяло чаром доброти і надії. Поцікавилася, хто автор графіки — Люба Мазяр. На жаль, тоді воно багато не сказало. Але ця картка стала тією єдиною ланочкою, що зв'язала нас в майбутньому знайомством, а згодом і тісною дружбою. Вона стала першою ластівкою, що вперше прилетіла до мене з далекої Америки, щоб розкрити таємничий світ української малярки. Ми не однаразово щиро дивувалися, що наша зустріч не відбулася у Львові, хоча Люба рік-у-рік (15 років) відвідує місто моїх снів як „турґайд" від „Сковп травел". Щорічні поїздки приносять багато духовного матеріялу, який згодом втілюється в картини на полотні. Так виникла серія Чорнобильської трагедії. Один з них отримав першу нагороду в Дітройті. Сповненого глибокого надхнення, Люба Мазяр відтворила часи сивої давнини, коли український народ був охрещений у Дніпрі Володимиром Великим. До 1000-ліття цієї знаменної дати виконала чудові афіші, що розповідали про нашу древню культуру численному американському народові у кожному стейті ЗСА. Можна далі продовжувати перелік, але вислід один — це данина Батьківщині, вишневій, солов'їній Україні, бо кожна картина — це Україна, її укоханий край, Любина Україна. З її болем чи красою, з її духовною близькістю і чаром далечини. Це світ її переживань та уяви, світ її прагнень та мрій. Світ багатий алегорією та символікою, що найвишуканішими нитками вплетені з реального життя в основу картини.

Щось символічне є в іменах її рідних: батько Володимир, мама Віра, сестра Надія, брат Олександер. Коли пізнаєш, хто вона, Люба Мазяр — це дивовижне сузір'я, тоді бачиш, що вона надіється на Бога, вірить в людину, мріє, щоб володарем Миру був Ангел добра і справедли-

(Закінчення на стор. 3)

Корисна праця для дітей

Парма, Огайо (С. Воляник). — У видавництві МАК появилася корисна праця для дітей, складена у формі гармонійки книжечок із серією окремих назв українською мовою намальованих звіряток, ярини та овочів. Під кожним звірятком, яриною чи овочем подана великими літерами назва даного малюнку. У нижчому ряду під українською назвою подана назва англійською мовою. Кожна складена книжечка має 12 сторінок чудових кольорових ілюстрацій тих же звіряток, ярини чи овочів.

В американській дитячій літературі таких дитячих видань дуже багато, а у нас це рідкість. А це наше видання в дечому може й перевищує подібні американські.

Ці прекрасні книжечки необхідні у всіх садочках, передшкіллях, а навіть у школах українознавства, де є англомовні кляси, а також ними можуть користуватися і наші малята в Україні в школах, де навчають англійську мову.

Цю дуже корисну працю виконали наші молоді професіоналістки, випускниці нашої школи українознавства „Рідна Школа".

Марія Кліщук-Ґилберт закінчила клівлендський Кейс вестерн різирв університет, здобувши диплом магістра в мовній патології. Люба Дмитрик-Ґудз закінчила Клівлендський інститут мистецтва, спеціялізуючись у медичних ілюстраціях. Обидві виконали добру працю. Побажати б їм продовжувати цю потрібну роботу, видаючи дальші серії подібних книжечок на потіху нашим малятам. Ціна книжечки — 4.50 дол.

Книжечки ці можна замовляти в книгарні „Свободи", або у видавництві: MAK Publications, Inc., 4440 Monticello Berd., S. Euclid, Ohio 44143.

Всі прагнуть...

(Закінчення зі стор. 1)

дівельних робіт, зокрема забудови центру Полтави в межах міського історичного заповідника. Полтавчанам конче потрібна підтримка. Якби був спеціяльний інформаційно-координаційний осередок, це істотно посприяло б справі. Тим більше, що пошук зв'язків для бізнесу ведеться з обох сторін. Буквально через два дні після зустрічі з Віталієм до редакції „Свободи" приїхало двоє канадських підприємців, що працюють у тій самій галузі — архітектурі і будівництві — і також нарікали, що ні в Україні, ні тут нема єдиного центру сприяння бізнесовим зв'язкам.

Коли б ішлося про окремі випадки, не зайве було б нагадати прописну істину, що конкуренція в бізнесі передбачає також вміння хутко зібрати і якісно опрацювати необхідну для успіху інформацію. Адже сама вона у сучасному світі енергійного змагання людей і ідей дедалі у більший мірі стає капіталом.

Але в Україні нині тисячі потенційних підприємців і бізнесменів шукають взаємовигідних зв'язків із закордоном, найперше, звісно, з діяспорою, однак, знаємо, що вона є здатною бути ефективним посередником для встановлення контактів з американськими, англійськими, японськими фірмами.

Ось чому не можна обійтися без якоїсь універсальної інформаційної структури. І ми раді повідомити наших читачів, що таку структуру нарешті створено. У Міністерстві юстиції України зареєстровано міжнародний фонд „Ділова діяспора України". Ця некомерційна організація сприятиме налагодженню зв'язків між українськими та закордонними бізнесменами, забезпечуватиме ділові контакти інформацією та правовими підставами.

Отже, закінчимо на оптимістичній ноті: життя не стоїть на місці.

М. Плахотнюк у Чикаґо

В неділю, 1-го березня українські лікарі міста Чикаґо влаштували зустріч з колишнім політв'язнем совєтських т. зв. психіятричних шпиталів. У Культурному Осередку у вузькому колі колеґ — членів УЛТПА ми привітали гостя з Києва й попросили його розказати дещо про своє життя та про дев'ятилітнє „лікування" на видуману схизофренію. Ми довідалися, що батьки Плахотнюка виїхали в 1930-их роках у Курську область Росії, щоб уникнути голодової смерти в центральній Україні. Довідались ми, що Микола Плахотнюк — уродженець Курської области, закінчив згодом з успіхом медичний факультет у Львові.

Микола Плахотнюк (сидить другий зліва) серед українських лікарів Чикаґо.

1970-ті роки були відомі в Україні з репресій української інтелігенції. Серед такої окаянної політики М. Плахотнюк відважився організувати вечір у пам'ять Василя Симоненка, він відмовився засудити авторів протесту, відомого як „Лист творчої молоді Дніпропетровського". Він теж не засудив діяльности Валентина Мороза. Ця пряма, невгнута постава Миколи Плахотнюка була викликом совєтській національній політиці супроти України. М. Плахотнюк не тільки став „персоною нон ґрата", але КҐБ оголосило його небезпечним політичним ворогом народу. Як такий, він не мав місця серед вільного суспільства.

За Миколою замкнулися в'язничні двері на дев'ять років. Він карався в інституті ім. Сербського — психов'язниці в Москві, опісля перенесено його до спецтюрми в Дніпропетровську, а відтак закінчував покарання у Смілі, місті гайдамацького руху. „Психіятрична 'терапія' і наставники були жорстокі й нелюдські", — розказує свідок цієї жахливої доби в Україні.

Відтак д-р Мирослав Харкевич, який був пресовим референтом при Головній управі УЛТПА в Чикаґо у 1976 році, розповів про старання Головної управи в справі звільнення М. Плахотнюка з тюрми. Д-р М. Харкевич нав'язав контакти з медичним світом Европи й Америки, розіслав листи до національних асоціяцій Америки, Канади, Англії, Австралії, Німеччини, Австрії, Франції та Італії. Не обминув він і Міжнародної Амнестії. Міжнародного та Американського Червоного Хреста, Організації Об'єднани Націй, генерального секретаря ООН Курта Вальдгайма. У звільненні Плюща відіграли тоді особливу ролю ліві політичні угруповання й преса, тому наш пресовий референт звернувся листовно до комуністичних та соціялістичних партій Франції й Італії, а також до часопису „Юманіте" у Франції. Міжнародна Амнестія прийняла УЛТПА як одну з американських організацій-поручителів і зразу помістила прізвище М. Плахотнюка у своїх офіційних списках. Дуже прихильну відповідь одержала Управа від Французької соціялістичної партії із призначенням слушности наших змагань та запевнення співпраці.

В Австралії великий рух за звільнення М. Плахотнюка з тюрми робив д-р Василь Сакало, який тоді був головою Асоціяції австралійських лікарів. Щоб зацікавити справою Плахотнюка українську громадськість, Управа УЛТПА звернулася також до української преси за кордоном. Так листи від УЛТПА потрапили до всіх видавництв Америки і Канади. Д-р Харкевич звернувся до українських центральних організацій СКВУ та УККА.

На мою думку, д-р М. Харкевич поробив усі можливі заходи, щоб допомогти в якийсь спосіб колезі Миколі. М. Плахотнюк признався, що не всі ці заходи були йому відомі. Він висловив здивування і вдячність. Тепер він вільний і працює фтизіятром у клініці для туберкульозних хворих в Києві.

Комуністична система нищила наших патріотів фізично, але духу їх не вдалося їй знищити. М. Плахотнюк став жертвою жахливої системи, яка допровадила пів Европи й Азії до економічної та духовної катастрофи. Йому повернено волю, але найкращих літ його життя ніхто йому не поверне.

Члени УЛТПА вшанували присутність М. Плахотнюка серед нас скромно, але щиро й сердечно.

Д-р Пилип Демус

Відбудеться третя кольорова фотовиставка

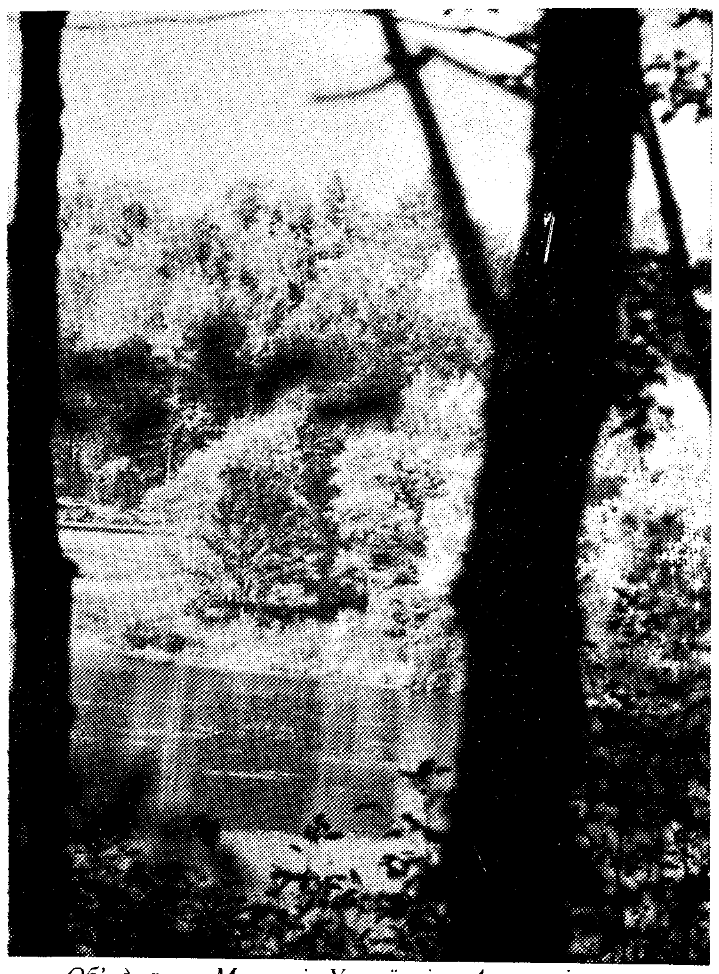

Об'єднання Мистців Українців в Америці влаштовує виставку кольорової фотографії Теодора Терена-Юськіва, відкриття якої відбудеться в неділю, 5-го квітня, у год. 1-ій по полудні в галерії ОМУА, 136 Друга авеню в Ню Йорку. Це вже буде третя з черги фотовиставка Т. Терена-Юськіва і зацікавлені мистецтвом фотографії напевно любуватимуться черговою художньою знимкою. З преси знаємо, що попередні виставки кольорової фотографії Т. Терена-Юськіва „хвилювали глядача атракційністю нестподіваних кольорових акцентів". Цьогорічна виставка заповідається ще більш принадливою, як попередні, бо захоплює широку тематику: краса природи у всіх чотирьох порах року, активність української громади, портрети визначних діячів та багато чого іншого. Виставка буде відкрита в п'ятниці від год. 5-ої до 8-ої вечора і в суботи та неділі від год. 1-ої по полудні до 8-ої вечора і триватиме до 19-го квітня.

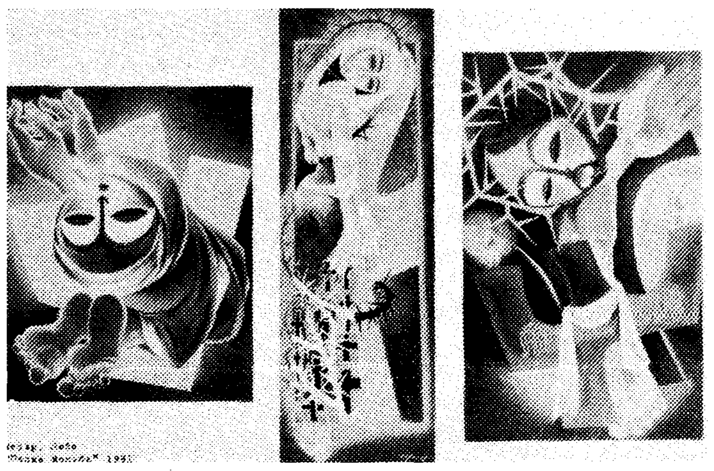

Зразки мистецької творчости Л. Мазяр.

Любина Україна

(Закінчення зі стор. 2)

вости, а наші серця завойовує своїми доступними картинами. В них замилується кожен. Припав до вподоби один з них і кореспондентові республіканської газети „Факт" В. Песлякові, що зробив невеличкий екскурс по виставці „Бієнале'91".

Календар загорнув 1991 рік до історії. Залишилася в пам'яті й виставка „Бієнале", проте все це живе в душі, зігріте теплом Любиних картин. „На картинах очі у твоїх персонажів дуже дивні", якось запитала я мисткиню. „Вони ще не зрячі, але я вірю — вони прозріють...", — була відповідь. Будьмо терпеливими, діждемося! Любонько, ми чекаємо на плоди твоєї праці з нетерпінням.

КЛК — на різних...

(Закінчення зі стор. 2)

тора десятка офіцерів і прапорщиків, біля 250 цивільних працівників, армійський підрозділ.

Що їх чекає? На це питання точної відповіді покищо нема. Комісія поїхала, так і не визначивши остаточно статусу бази, джерела її фінансування. Хоч ця база не військового призначення, вона підлягає заступникові Прикарпатської Військової Округи бойової підготови. Чому? Коли ж зайнятому більш важливими справами генералові займатися ще й цим. Безумовно, без армійських ресурсів базі не протриматись довго, однак організацію її роботи повинно б взяти на себе Міністерство в справах молоді і спорту (начальник відділу зимового видів спорту В. Карленко).

До речі, за цілу зиму, що минає, у Тисовці не було українських лижників, біятлоністів, двоборців, жодного стрибка не зроблено з двох могутніх красенів-трамплінів, що нині сиротами височать перед центральним будинком бази. Словом, олімпійську зиму програвили. А часу втрачати не можна. Вже наступна зима — передолімпійська — повинна стати базовою при підготові українських збірних у тисовці, Славську, Ворохті — визнаних осередках зимового спорту. І щоб не соромно було запросити сюди гостей із-за кордону.

Щоб не втратити унікальну спортивну базу в Карпатах, Міністерство оборони разом з Міністерством у справах молоді і спорту повинні спільно, не гаючи часу, визначити її статус, знайти кошти для її утримання, виробити плян використання, дозволити в розумних межах підприємництво, здорову ініціятиву. Тоді не буде база „Тисовець" тягарем, а прикрасою, справжнім олімпійським осередком України.

А повертаючись до справ КЛК, скажу вам, як сказав колись Юрій Пачовський до 60-річчя КЛК у Ню Йорку: „І старших і молодших КЛК-івців єднає те саме бажання: щоб КЛК, незалежно чи літера „Л" нашого монограму стоятиме за „лещатарський" чи „лижний", міг у майбутньому оновити свою діяльність там, де йому місце — у Карпатах, на узбіччі Тростяну, Говерлі чи Попа Івана".

Ну що ж, карпатські лещатарі щиро запрошують вас, усіх українців далеких і близьких країв, на скрипучий сніг, що ввібрав у свою блиску всі барви життя, почути голос гір, вслухаючись у відлуння леготу, який по-парубоцьки лоскоче віти струнких ялинок на схилах, здійнятись на найвищий верх та разом з нами співати гимн життю, сонцю і рідному краєві.

А потім стрімголов кинутися вниз, у вир сніжних заметів, легко й вправно долаючи найскладніші гірські повороти.

В НЕДІЛЮ, 29-ГО БЕРЕЗНЯ, президент Польщі Лєх Валенса приїхав до Німеччини на п'ятиденну візиту. Перед поїздкою він заявив в інтерв'ю газеті ,,Франкфуртер Рундшав", що не має наміру просити в Німеччини грошової допомоги, а спробує переконати німецьких бизнесменів вкладати капітали в економіку Польщі. Валенса сказав також про необхідність допомоги для колишніх совєтських республік, однак нагадав, що ,,всі шляхи до колишнього Совєтського Союзу ведуть через Польщу".

Гості з України в Лос Анджелесі

В неділю, 23-го лютого, у приміщенні УАПЦ св. Андрія в Лос Анджелесі відбулась зустріч громадянства з д-ром Миколою Плахотнюком, який працює у Київській міській туберкульозній клінічній лікарні. Ця лікарня (600 ліжок) знаходиться в чорнобильській четвертій радіяційній зоні (радіяція 5 разів понад норму). І тут бюрократичний парадокс: тому що ця лікарня зветься ,,Київська", а Київ є в безпечній зоні, отже, на думку бюрократів, ця лікарня є теж у безпечній зоні. Одначе виміри виказали, що радіяція там перевищує норму від 100 до 200 разів! Д-р Плахотнюк робить заходи, щоб лікарню перенести у безпечне місце. В цьому допомагає йому Надія Матківська. Д-р Плахотнюк згадав також про загальну атмосферу, в якій йому доводиться працювати: брак ліків, основного шпитального обладнання, перешкоди в праці, що їх чинять бюрократи-апаратчики, які займають високі становища.

Сумні наслідки чорнобильської катастрофи стали поштовхом до національного відродження. ,,Люди безнадійно хворі, — сказав д-р Плахотнюк, — голосували за незалежну Україну в надії, що Кравчук не допустить до того, щоб повторилася подібна катастрофа".

В дискусії порушено питання генетичних дегенерацій у людей, звірят і рослин внаслідок надмірної радіяції. Вона, на думку експертів, триватиме коло 25,000 років, бо стільки часу треба для повного розпаду деяких радіоактивних елементів.

Бажаючі допомогти згаданій лікарні можуть писати на адресу: Україна, 25570, Київська обл., Лісова Буча, вул. Толстого 2 д-р, Микола Плахотнюк.

* * *

В неділю, 1-го березня, громада Лос Анджелесу зустрічала в Українському Культурному Осередку кореспондента київського часопису ,,Літературна Україна" Сергія Козака.

У своїй доповіді С. Козак, з'ясував ролю української преси у процесі відродження України. ,,Літературна Україна" була тим чинником, який формував громадську думку у національному дусі. Хоч українська преса не мала таких матеріяльних засобів як російська, вона завжди перемагала в ідеологічній боротьбі з ворогом, давала поштовх до нових національних поривів. Історичною подією, в якій ,,Літературна Україна" відіграла величезну ролю, був перший установчий з'їзд Руху у 1987 р. Виміна думок і полеміка на сторінках цього часопису причинилися до узгіднення програми Руху на з'їзді у вересні 1989 р. ,,Літературна Україна" в Києві разом з ,,Молодою Галичиною" у Львові відроджували і зміцнювали національну свідомість населення України. Боротьба з русифікацією, з КҐБ йшла безперервно до 1-го грудня 1991 р. Сьогодні сили апаратчиків, які захопили велике майно під час путчу, дещо ослабли. Східня і Південна Україна ще й досі має на визначних постах загорілих партійців, які, використовуючи свої великі фінансові ресурси та державні позиції, завдають великі шкоди у процесі відродження України. Недостача паперу відбивається неґативно на розвитку української преси. Взагалі всіх газет на Україні є 2,400, з того 1,400 — українською мовою, 570 — українсько-російською, а решта 430 — іншими мовами. Доповідач звернув увагу на сильне зростання російського шовінізму. Єльцин, наприклад, спочатку прикидався приятелем українців. Тепер він і його кліка завзято реалізують ідею ,,єдиної, неділімої", викрадаючи з України літаки, кораблі й інше військове майно, яке Україні правно належиться.

В дискусії порушувано різні актуальні проблеми — можливість перерібки зужитих матеріялів на папір, проблему Чорноморської фльоти, Криму, справу поштових посилок, з'їзд Руху і т. д. С. Козак пояснив, що всі ці проблеми вимагають довшого часу, щоб їх позитивно розв'язати. Ключем до устабілізування політичних, соціяльних і культурних процесів на Україні є нині нормалізація економіки, яка є хиткою не лише на Україні, але й у її сусідів. Акція допомоги Україні є тепер не лише дуже важливим, але й критичним фактором у процесі закріплення державности і самостійности України.

Ігор Лесик

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ Крайового управління аеронавтики і дослідження космосу (НАСА) у неділю, 29-го березня, вирішили додати ще один день для дослідів атмосфери залозі космічної ракети ,,Атлянтіс". Космічну ракету плянується приземлити о год. 6:20 ранку у четвер, 2-го квітня, у Космічному центрі ім. Кеннеді в Кейп Каневерал на Фльориді. Довідавшись про продовження їхньої місії, полковник Чарлз Болден сказав, що це чудово й всі радіють з цього приводу

Річні загальні збори кредитівки в Джерзі Сити

Джерзі Сити, Н. Дж. (Д. Вох.) В неділю, 23-го лютого, в залі Українського Народного Дому відбулися 38-мі загальні збори федеральної кредитової кооперації ,,Самопоміч". Наша кредитова кооператива була заснована 1954 року, невеликий гурток членів при товаристві ,,Самопоміч" на своєму засіданні вирішив відкрити для громадян українського походження свою ощаднистеву Кооперативу. В короткому часі вони зібрали з-поміж своїх членів майже 100 долярів, на котрі відразу ж знайшлося аж двоє позичківців. І так ми росли, одні члени ощаджували, інші позичали. Сьогодні наша Кооператива зросла до 30 мільйонів долярів.

Не можемо тут оминути факту, що наша кредитівка на протязі 38 років пожертвувала до 1.5 мільйона долярів на виховні, громадські, церковні, наукові, молодіжні та харитативні цілі, тому наша кредитова громада може бути горда, що 38 років невтомної праці членів дирекції і працівників кредитівки не пішли намарно.

Варто додати, що кредитові кооперативи з Америки та Канади сьогодні ставлять своїм завданням допомогти в розбудові кредитових кооператив у вільній Україні. Тому дирекція чується до обов'язку закликати всіх тих людей, що ще не є членами кредитівки: ставайте в ряди членів, ваш заощаджений капітал не тільки принесе користь вам, але також вільній Україні. Закликаємо також тих, що почуваються українцями, але тримають гроші в чужих банках: ощаджуйте в нашій кредитівці, вложіть свою цеглину в розбудову України!

Цьогорічні загальні збори кредитової кооперативи в Джерзі Сити були не тільки чисельними, але передовсім ділові, заля українського народного дому була заповнена членами та гостями.

За президіяльним столом сиділи голова Юрій Ференцевич, скарбник Зенон Галькович, д-р Марко Сілецький, заступник голови Дмитро Вох, отець М. Лев, парох української православної церкви в Байоні, президент ЦУКА інж. Дмитро Григорчук, Михайло Дзюбас та секретар Ілля Шевчук.

Збори відкрив та ними провадив голова дирекції Юрій Ференцевич, він щиро привітав президента ЦУКА інж. Дмитра Григорчука, отця М. Лева та всіх присутніх членів і гостей. Сусідні кредитівки представляли д-р Б. Кекіш, А. Зелик — Ню Йорк, Орест Цяпка, Ігор Ляшок — Нюарк. Степан Керда, Нуся Вох-Керда— Вашінґтон Д. С. Ярослав Кіцюк, Богдан Ковалик — Йонкерс, СУМА, Рівнож голова привітав присутнього на залі Миколу Шеремету, одного із засновників нашої кредитівки, також привітав довголітнього скарбника, директора та управителя кредитівки інж. Степана Кравчинюка.

Після спільної молитви, що її провів о. Михайло Лев, вшановано однохвилинною мовчанкою тих членів, які відійшли у вічність.

Запропонований головою дирекції порядок нарад був прийнятий одноголосно. Секретар дирекції Ілля Шевчук прочитав протокол з минулорічних загальних зборів. Він був прийнятий без поправок. У точці звітування коротко доповнювали свої надруковані звіти голова Юрій Ференцевич, скарбник Зенон Галькович та голова кредитового комітету Адріяна Лучечко. В дальшій програмі зборів голова представив працівників нашої кредитової кооперативи — Адріяну Лучечко, Володимира Гусара, Лесю Ленчук, Ярослава Завійського, Олю Ільницьку, Богдана Рептака, Ірину Ванцу та Марка Іванківа.

В дальшій програмі була дискусія над звітами і, як звичайно, відбувся обмін думок поміж деякими членами кредитівки та членами дирекції. Були й запитання, на які члени дирекції давали задовільні відповіді.

Після жвавої дискусії з привітом виступив президент ЦУКА інж. Дмитро Григорчук. Він проаналізував працю кредитівок в Америці, котрі сьогодні працюють в дуже складних умовинах. Через погіршення економічної ситуацій країні чимало людей втратили працю, уповільнилося повернення кредитів до кредитівок. Маємо надію, що скоро економічна криза скінчиться і ми надалі будемо зростати, як і в минулому.

На закінчення інж. Григорчук поділився кількома словами про події в Україні, зокрема про те, як там розвиваються кооперативи і як їм допомагають економісти та кооператори з Америки та Канади.

Зі словами привіту виступали Орест Цяпка, кредитівка Нюарк, Степан Керда, кредитівка Вашінґтон Д. С., д-р Богдан Кекіш, кредитівка ,,Самопоміч", Ню Йорк, Ярослав Кіцюк, кредитівка СУМА, Йонкерс. Привіт та побажання від співзасновника та колишнього директора і управителя кредитівки в Джерзі Сити, дописувача на економічні та кооперативні теми А. Бука прочитав голова Ю. Ференцевич.

Статутово цього року закінчувалася каденція двох членів дирекції — Дмитра Воха та Михайла Дзюбаса. Номінаційна комісія в складі Степана Чуйка, Роберта Челяка та Степана Смотрича запропонувала перевибрати Дмитра Воха і Михайла Дзюбаса та добрати двох нових членів, а саме Тиміша Ганкевича та Катю Литвинку. Тому що інших пропозицій не було, згадані вище особи були вибрані через аклямацію. Після виборів членів дирекції та побажань голова Юрій Ференцевич закрив збори

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АНАСТАЗІЯ СТИРАНЕЦЬ член УНС Відд. 76-го Т-ва св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н.Дж. померла 15-го січня 1992 року на 92-му році життя. Нар. 1899 року в Ольхівцях, Сянік, Україна. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку дочку Марію Блажак; синів: Волтера, Михайла й Івана з родинами, внуків і правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі Gate of Haeven **в Іст Гановер, Н.Дж.**
Вічна Їй Пам'ять!

Юлія Демчук, секр.

ГЕЛЕН БУРБАН член УНС Відд. 28-го в Гюстон, Тек. померла 14-го листопада 1991 року на 69-му році життя. Нар. 8-го березня 1922 року в Україні. Членом УНС стала 1961 року. Залишила у смутку мужа Одіс Віллі-яма, сина Богдана з дружиною Кеті, дочку Мері Петерсон і 5 внуків. Похорон відбувся 19-го листопада 1991 року на цвинтарі Рестгевен в Гюстон, Тек.
Вічна Їй Пам'ять!

Ірена Поточняк, секр.

ТЕКЛЯ ЗАБЛОЦЬКА член УНС Відд. 379-го Т-ва ім. св. Юрія в Чикаґо, Ілл. померла 28-го грудня 1991 року на 73-му році життя. Нар. 1917 року на Україні. Членом УНС стала 1951 року. Залишила у смутку синів Василя і Марцеля з родинами та внука Марка. Похорон відбувся 3-го січня 1992 року в Елмгирст, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!

С. Ґоляш, секр.

МИХАЙЛО ЗІНЬ член УНС Відд. 372-го Т-ва ім. Івана Франка в Плейнфілді, Н.Дж. помер 6-го січня 1992 року на 73-му році життя. Нар. 23-го квітня 1918 року в Ню Йорку, Н.Й. Членом УНС став 1978 року. Залишив у смутку дружину Анну, сина Михайла, дочки Юліяну Фариняк і Катерину Вайт, брата і дві сестри на Україні, четверо внуків і приятелів. Похорон відбувся 10-го січня 1992 року на укр. кат. цвинтарі св. Володимира в Лаксвіл, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

С. Лонишин, секр.

ЕММА МАРТЕНЮК член УНС Відд. 422-го Т-ва ім. С. Петлюри у Філядельфії, Па. померла 7-го січня 1992 року на 68-му році життя. Нар. 19-го вересня 1923 року в Румунії. Членом УНС стала 1967 року. Залишила у смутку мужа Миколу Мартинюка. Похорон відбувся 9-го січня 1992 року на цвинтарі Овкленд у Філядельфії, Па.
Вічна Її Пам'ять!

Василь Євтушенко, секр.

АННА БУШ член УНС Відд. 243-го Т-ва ім. св. Михаїла в Чикаґо, Ілл. померла 22-го грудня 1991 року на 73-му році життя. Нар. 1918 року. Членом УНС стала 1936 року. Залишила у смутку сина Роналда. Похорон відбувся 27-го грудня 1991 р. на цвинтарі св. Казимира в Чикаґо, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА ПРАШИК член УНС Відд. 137-го Т-ва ім. Богдана Хмельницького у Вест Істон, Па. померла 21-го січня 1992 року на 71-му році життя. Нар. 16-го січня 1921 року в Ростоках, Сянок, Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку мужа Григорія, сина Гигорія мол., дочки Евгенію Урсоне і Катерину Сарджент, брата Антона Вікрик і п'ять внуків. Похорон відбувся 25-го січня 1992 року на цвинтарі св. Духа у Веґнерсвіл, Па.
Вічна Їй Пам'ять!

Стефан Колодруб, секр.

МИХАЙЛО СТЕНЛІ член УНС Відд. 206-го Т-ва ,,Запорозька Січ" у Вунсакеті, Р. Ай. помер 12-го січня 1992 року на 75-му році життя. Нар. 17-го березня 1916 року у Вунсакеті, Р. Ай. Членом УНС став 1941 року. Залишив у смутку сина Михайла, дочку Елейн Петраш з мужем Карлом, брата Івана, сестру Дженні Борек і внука. Похорон відбувся 16-го січня 1992 року на Ветеранському цвинтарі в Ексетер, Р.Ай.
Вічна Йому Пам'ять!

Л. Гардінк, секр.

ПРЕСОВИЙ ФОНД ,,СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд ,,Свободи" і дитячого журналу ,,Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ПРЕСФОНД Ч. 11

Д-р А. Баран, Саратоґа Спрінґс, Н. Й.	40.00
П. Слобідський, Давнерс Ґров, Іл.	20.00
С. Воробець, Чікаґо, Іл.	15.00
І. Дорожинський, Монтреаль, Онт.	15.00
Б. Галоган, Ню Йорк, Н. Й.	10.00
К. Кифор, Ню Йорк, Н. Й.	10.00
З. Логуш, Ню Йорк, Н. Й.	10.00
А. Макар, Санісайд, Н. Й.	10.00
З. Туж, Монтреаль, Кв.	10.00
І. Чорна, Форт Лі, Н. Дж.	10.00
М. Аврамчук, Кергонксон, Н. Й.	5.00
В. Бабчук, Монтерей, Мд.	5.00
М. Бучак, Скенектеді, Н. Й.	5.00
П. Ганкевич, Йонкерс, Н. Й.	5.00
Р. Дуркалець, Парма Огайо	5.00
В. Костюк, Вудсайд, Н. Й.	5.00
П. Когулка, Бруклин, Н. Й.	5.00
Е. Кругляк, Рочестер, Н. Й.	5.00
П. Лисенко, Піттсфілд, Ма	5.00
О. Мурха, Міссісавґа, Онт.	5.00
П. Новаченко, Енкгарт, Іл.	5.00
О. Олексин, Чікаґо, Іл.	5.00
С. Островський, Кергонксон, Н. Й.	5.00
Й. Подобінський, Джерзі Сити, Н. Дж.	5.00
Ю. Свищук, Ст. Луіз, Мо.	5.00
д-р М. Фішер-Слиж, Вестон, Онт.	5.00
С. Цьолко, Джерзі Сиҭі, Н. Дж.	5.00
І. Чайка, Філядельфія, Па.	5.00
Н. Гафткович, Гартфорд, Конн.	3.00
С. Гасюк, Ст. Джозеф, Мо.	2.00